

Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület

2015. évi kutatási jelentés

Összeállította:
Bauer Márton
Csépe-Muladi Beáta
Csépe Zoltán

Budapest, 2015. december 18.

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
Tételes feltáró kutatásaink 2015-ban a Trió-barlangban.....	5
1.1. Kutatótábor 2015. február 13-15.....	7
1.2. Kutatótábor 2015. március 12-15.....	8
1.3. Kutatótábor 2015. március 21-22.....	8
1.4. Nyári kutatótábor 2015. augusztus 16-22.	9
1.5. Kutatótábor 2015. szeptember 25-27.	11
3. Kutatási eredmények 2015-ben.....	13
4. Kutatási koncepciónk a 2016. évre.....	16
Feltáró kutatás:	16
Dokumentáció:	16
Tudományos tevékenység	17

1. Bevezetés

A Szegei Karszt- és Barlangkutató Egyesület (továbbiakban SZKBE) 2015. évre az alábbi karsztobjektumokra rendelkeztelt feltáró kutatási engedéllyel (1. ábra):

- Szúadó-barlang (4120-69)
- Trió-barlang (4120-71)
- Gilisztás-barlang (4120-70)
- Rumba-víznyelőbarlang (4120-92)
- Jószerencsét-aknabarlang (4120-97)
- Páfrányos-zsomboly (még nincs kataszteri száma)
- Vízfő-forrásbarlang (4120-03)

Az engedélyt a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adta ki 709-6/2012 iktatószámú határozatával, melynek hatályát a 1833-6/2013 iktatószámú határozat 2017.12.31-re módosította. A Vízfő-forrásbarlangra a 1451-4/2014 iktatószámú Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségi határozat alapján feltáró kutatás és barlangi monitoring vizsgálati engedéllyel is rendelkezik az Egyesület.

1. ábra. A 709-6/2012-es határozatban foglalt karsztobjektumok, melyre 2015-ben érvényes kutatási engedélye volt az Egyesületnek

Az SZKBE az 1990-es évek közepétől foglalkozik a Szúadó-völgyi és a Vízfő-forrás környezetében lévő barlangokkal és azok feltárásával. Eddigi kutatásainak köszönhetően 3 fokozottan védett barlangot tárt fel a Szuadó-völgyben. Ezek Délről Északra haladva a völgyben a következők: Szuadó-barlang, Gilisztás-barlang, Trió-barlang. Ezen felül a közhiteles barlangnyilvántartáshoz, 2000-es évek első évtizedének elején/közepén készített legfrissebb kataszterezés, a Mészégető-források barlangjának szintén 2000-es első évtizedének közepén történt továbbkutatása és számos kisebb barlang feltárása köthető az SZKBE kutatóihoz.

Az SZKBE barlangfeltárási fő célja továbbra is a Vízfő-barlangrendszerének a megismerése és ennek az országosan is kiemelkedő rendszernek a további feltárása. Az eddigi eredmények és a jövőbeni feltárási eredmények nagyban segítenek megismerni és megismertetni a Nyugat-Mecsek karsztfejlődését, hidrológiáját és barlangvilágát. A kutatások során a már ismert járatszakaszok dokumentálása, állapotuk megóvása és a védett értékek megőrzése is céljaink közt szerepelt.

2015-ben feltáró barlangkutatót kizárólag a Trió-barlangban végeztünk

A 2015. évben nem kutatott barlangok listája

1. Szuádó-barlang (4120-69)

A Szuádó-barlang jelenleg a Szuádó-völgy aktív víznyelője. Jelenlegi állapotában a barlang igen árvízveszélyes. Egyesületünk a 2015. évben nem járta be egyszer sem. A barlang mesterséges bejáratát többször is kitakarítottuk, hogy a patak vize akadálytalanul tudjon a barlangba áramlani ezáltal biztosítva, hogy az ne folyjék tovább a Gilisztás, illetve a Trió barlangokba.

2. Gilisztás-barlang (4120-70)

A Gilisztás-barlangban, ugyan sem feltáró jellegű, sem pedig tudományos kutatás nem történt, egyesületünk többször is állapotfelmérő túrát tett. Ez alapján a lényeges változás a barlangban az előző évekhez képest nem tapasztalható. A barlangba beépített létrák kiváló állapotban vannak. A barlang végpontja továbbra is erősen széndioxidos.

3. Rumba-víznyelőbarlang (4120-92)

Egyesületünk 2015-ben nem volt lent a Rumba barlangban. A barlang bejárata nehezen megközelíthető lett a sűrű növényzettől, illetve a 2005-ben beépített beton kútgyűrűk mellett természetes üregek nyíltak, melyek potenciálisan a Rumba-barlangra nyílnak rá.

4. Jószerencsét-aknabarlang (4120-97)

Egyesületünk 2015-ben nem volt lent, a Jószerencsét-aknabarlangban.

5. Páfrányos-zsomboly (még nincs kataszteri száma)

Egyesületünk 2015-ben nem volt lent, a Páfrányos-zsombolyban. Felszíni terepbejárás során úgy láttuk, hogy a barlang bejárat összeomlott.

6. Vízfő-forrásbarlang (4120-03)

A Vízfő-forrásbarlangban, ugyan sem feltáró jellegű, sem pedig tudományos kutatás nem történt, egyesületünk többször is állapotfelmérő túrát tett. Ez alapján a lényeges változás a barlangban az előző évekhez képest nem tapasztalható. A mesterségesen beépített létra és járólapok kiváló állapotban vannak.

**Tételes feltáró kutatásaink 2015-ban a Trió-barlangban
(4120-71)**

1.1. Kutatótábor 2015. február 13-15.

RÉSZTVEVŐK: Ács-Kovács Milán, Barta Károly, Bauer Márton, Csépe Zoltán, Csurka Krisztina, Csurka Mária, Ézsiás Tamás, Fenes Péter, Kákonyi Róbert, Király Attila, Koroncz Péter, Kovács Bálint, Krivek Gabriella, László Noémi, Lelovits Enikő, Lerner János, Tarnai Tamás, Tiffán Ákos, Tihanyi Keve, Utry Noémi, Vanya Csilla, (összesen 19 fő)

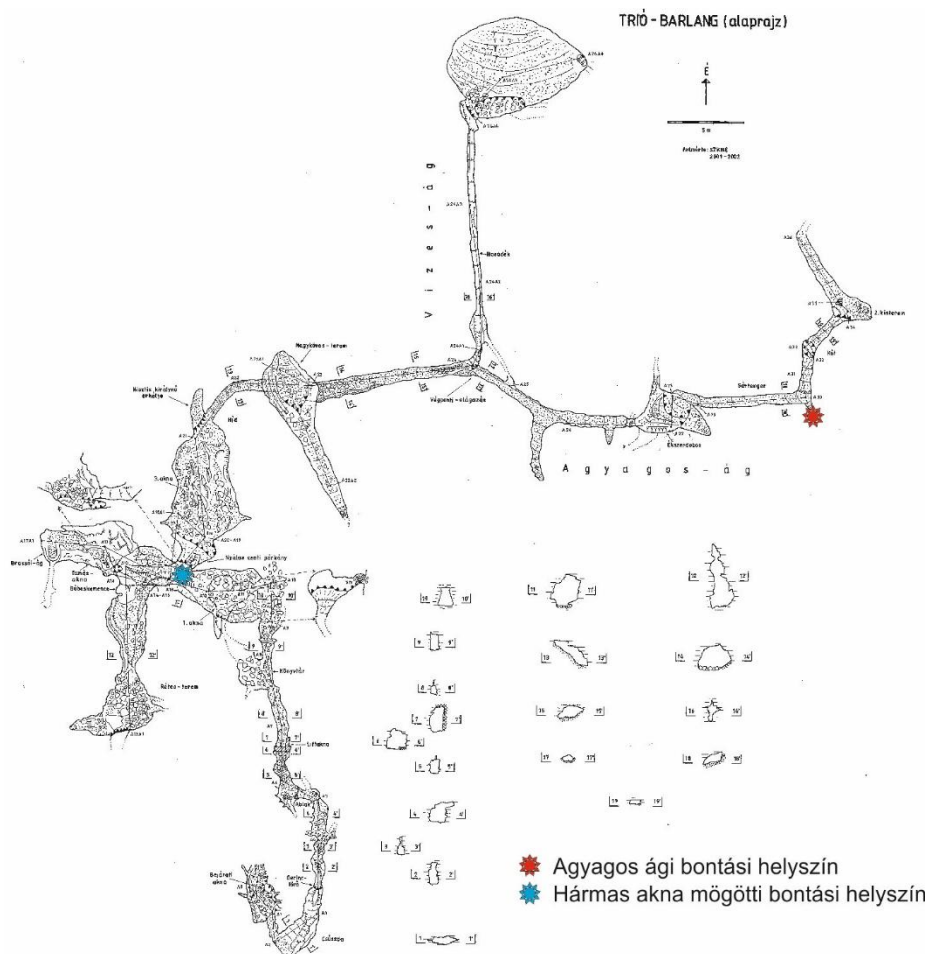
A 2015. év első kutatási alkalmán, a nagy létszám lehetővé tette, hogy párhuzamosan több barlangban is terepbejárást, illetve feltáró kutatást végezzünk.

2015.február 14. (szombat)

A Gilisztás barlangban 3 fő tartózkodott, feltáró kutatást nem végeztek. A barlangjárás elsődleges szempontja, az árvizek által megrongált levegőztető rendszer állapotának felmérése volt. A felmérés alapján megállapítottuk, hogy a beépített csővezetékben jelentős károk keletkeztek, mely helyenként csak cseréléssel javítható.

A jelentős csapadéknak köszönhetően, a Szuadó barlang bejáratánál kialakított szűrő rendszeren jelentős torlasz alakult ki. Ennek következtében a megáradt patak vizét nem volt képes elnyelni a barlang, mely így tovább folyt a Gilisztás barlang mellett a Trió-barlangba. Ez a jelenség a Trió-barlangban való közlekedést és kutatást nehezítette, így a délelőtti folyamán 5 fő részvételével a kialakult torlaszt felszámoltuk. A patak vize így minden akadály nélkül képes folyt a Szuadó barlangban elnyelődni, szabaddá téve a Trió-barlangot.

A délután folyamán 5 fő részvételével feltáró kutatás történt a Trió-barlang Agyagos-ágában az Ékszerdoboz után a Kút felfelé induló szakaszában (2. ábra). Az előzményekhez hozzátartozik 2013-ban már történt itt bontás Chikán Gábor és további három ember társaságában. A mostani műszak alatt kb. 3-4 métert bontottunk északi irányba, teljes járatszelvényben. Érdekes megfigyelés, hogy míg a bontás során a végponton végig hideg, friss levegő jelenlétét tapasztalattuk, addig az Ékszerdobozban a levegő minősége fokozatosan romlott. Ez arra enged következtetni, hogy a végpont az Ékszerdoboztól függetlenül is szellőzhet, mely a reménykeltő a további kutatás szempontjából.

2. ábra. A 2015 évi bontási helyszínek a Trió-barlangban

1.2. Kutatótábor 2015. március 12-15.

RÉSZTVEVŐK: Ács-Kovács Milán, Csurka Mária, Csurka Krisztina, Fenes Péter, Steierlein Ildikó, Tiffán Ákos, Kovács Bálint, Vanya Csilla, Fajsi Levente, Szabó Péter, Tarnai Tamás, Tarnainé Sági Adrienn, Molnár Bence, Tihanyi Keve, Koroncz Péter, Barta Károly (összesen 15 fő)

A kutató hétvége fő kutatási tevékenysége a Trió-barlang Agyagos ágában való bontás. Folytattuk a februári kutatón elkezdett bontást a Kút felett. kb. 1,5 - 2 métert haladtunk. Most a járat összhossza 4-5 méter. A szelvénye 90*40-50 cm. Kb 20°-ban megy felfelé (D-DK irányba). Száraz, kemény agyagot kell bontani. A legjobb eszköz a gyalogsági ásó volt. Vödör nem kell. A levegő végig megfelelő, friss, hideg levegő mozgott.

1.3. Kutatótábor 2015. március 21-22.

RÉSZTVEVŐK: Tiffán Ákos, Reisz Dániel, Steinecz Szilvia, Tarnai Tamás (összesen 4 fő)

A kutatási alkalom fő célja továbbra is a Trió-barlang Agyagos ági szakaszának bontása volt. A bontások végére a járat hossza a Kúttól északi irányba körülbelül 7 méter. A bontás során a levegő minősége elfogadható volt, de légcseréje lényegesen rosszabb volt, mint az előző alkalmakkor. A bontási anyagot, a barlang alsóbb szakaszába, a Kút alatti járatokba az kutatási engedélyben foglaltak szerint helyeztük el. A járat továbbra is D-DK-i irányba halad közel 20°-os emelkedéssel. A járat kitöltése tömör, száraz agyag, helyenként kisebb nagyobb mészkő kavicsokkal, sziklákkal. A járatban említésre érdemes képződmény (cseppkő, borsó kő, ásványos kiválás) nem látható. A bontási helyet elneveztük Szarvacska-ágnak, illetve az Optikás ág elnevezés is köztudatba került.

1.4. Nyári kutatótábor 2015. augusztus 16-22.

BARLANGI MŰSZAKBAN RÉSZTVEVŐK: Bank Boldizsár, Baranyi Tamás, Baranyi Róbert, Barta Károly, Bauer Márton, Kertész Zsófia, Kovács Bálint, Steirlein Ildikó, Szűcs Roland, Tarnai Lilla Gizella, Tarnai Tamás, Vető Zsuzsanna,
KUTATÁST SEGÍTŐK: Tarnainé Sági Adrienn, Vincze Andrea, Vincze Dóra, Vincze Zsófia, Szabó Péter, Halász Zsóka

2015. augusztus 16. (vasárnap)

Műszakvezető: Bauer Márton

Résztvevők: Baranyi Tamás, Kovács Bálint, Steirlein Ildikó, Kertész Zsófia, Szűcs Roland, Tarnai Tamás

Elvégzett feladat:

A műszak során három fő feladat került végrehajtásra:

1. A Trió-barlangban, az Ékszerdoboz utáni Szarvacska-ág száraz, agyagos, feltételezhetően kerülőjáratának bontása. A bontás során gyorsan elfogyott a levegő, így a munkálatokat abbahagytuk. A folytatás bontható, azonban a korábban jól szellőző járat most levegőtlen volt, abban szellőztetés nélkül komolyabb munkát végezni nem lehetett, így fel is adtuk a tábor ideje alatt ennek a szakasznak a további feltárását. Későbbi bontása a járatnak javasolt.
2. A Trió-barlangban, a Hármaskő akna alatt, a létra mögött húzódó járat bontásának folytatására történt kísérlet, amely ekkor kb. 5-6 méter hosszban volt csak járható.
3. A Gilisztás-barlang ellenőrző bejárása történt meg (Bauer Márton és Kovács Bálint). Megállapítást nyert, hogy a Lábkaparós utáni hasadékiig kényelmesen járható a barlang, ám a kanyart követően a lapos kuszoda megint eltömődött, így a végpontok előtti terem már nem volt bejárható. A tábor viszonylag csekély emberi erőforrás helyzete miatt ide később műszakot nem küldtünk.

2015. augusztus 17. (hétfő)

Műszakvezető: Bauer Márton

Részvevők: Baranyi Róbert, Tarnai Lilla Gizella, Tarnai Tamás

Elvégzett feladat:

A műszak feladata a Trió-barlang Hármaskő alatti, a létra mögött húzódozó járatának a bontása volt (2. ábra). Ezt a munkát siker koronázta, mert a korábban ismert hasadék végpontján egy követ sikerült kimozdítani és bejutni a hasadék folytatásába. A hasadék mintegy 8 méter hosszúnak adódott és a végén egy elfordított irányú fülkéske került megismerésre, amelynek a mérete nagyjából 2x3 méter és kényelmesen fel lehet benne állni. Későbbi méréseink szerint a termecske vége 16 méterre található a létrától. A folytatás látszott.

2015. augusztus 18. (kedd)

Műszakvezető: Bauer Márton

Részvevők: Baranyi Róbert, Barta Károly, Tarnai Lilla Gizella, Vető Zsuzsanna.

Elvégzett feladat:

A Trió-barlangban a megkezdett hasadéki munkálatok folytatása volt a cél. Ennek keretében a hasadékban tágításra tettünk kísérletet, valamint a végpont bontását is végeztük. A kisterem után kb. 1,5 métert sikerült előrehaladni.

2015. augusztus 19. (szerda)

Műszakvezető: Bauer Márton

Részvevők: Baranyi Róbert, Tarnai Tamás, Vető Zsuzsanna

Elvégzett feladat:

A Trió-barlangban a megkezdett hasadéki munkálatok folytatása volt a cél. Ennek keretében a hasadékban tágítás történt (Baranyi Róbert, Vető Zsuzsanna). A végpont bontására is sor került. (Bauer Márton). A kisterem után kb. 3 métert sikerült előrehaladni és innen belátni a folytatásba. Egy hasadék megy tovább és úgy tűnik, hogy a szűk szakaszok után fel lehet benne állni.

2015. augusztus 21. (péntek)

Műszakvezető: Baranyi Róbert

Részvevők: Vető Zsuzsanna, Bank Boldizsár, Tarnai Tamás, Barta Károly

Elvégzett feladat:

A Trió-barlangban a megkezdett hasadék tágítása történt.

2015. augusztus 22. (szombat)

Műszakvezető: Baranyi Róbert

Részvevők: Bank Boldizsár, Tarnai Tamás, Barta Károly

Elvégzett feladat:

A Trió-barlangban lévő kutatási eszközök felszínre szállítása történt meg. A hasadékban tágítás és előrejutás nem történt. A tábor közel 20 méternyi új szakasz feltárásával zártuk. A legnagyobb eredmény, hogy jól bontható részek állnak előttünk, reményteljes folytatást ígérve. A kipakolással ezen a napon a kutatási tevékenység a nyári táborban lezárult.

1.5. Kutatótábor 2015. szeptember 25-27.

Részvevők: Ács-Kovács Milán, Baranyi Róbert, Bauer Márton, Bereczky Bence, Csépe Zoltán, Csuka József, Edit, Enikő, Kinga, Koroncz Péter, Kovács Bálint, Lukáts Lilla, Muladi Beáta, Szabó Péter, Tihanyi Keve, Vass Tünde, Skáfár Tamás, Szili Emese, Kiss Andrea, Köbli Kitti, Köbli Zsolt, Papp Szabolcs, Márton Gábor, Szegvári Gabriella, Márton Benedek, Vass Tündi, Vanya Csilla, Csete Dániel

2015. szeptember 25. (péntek)

(Trió éjszakai műszak)

Részvevők: Bauer Márton, Enikő, Kinga, Kovács Bálint, Lukáts Lilla, Tarnai Tamás, Tihanyi Keve

Elvégzett feladat:

A bontás helyszíne a hármas akna mögötti hasadék volt. Egyrésztől a végpontot bontottuk, amihez a leghatékonyabb eszköz a gyalogsági ásó volt. A levegő a végponton kiváló volt. Másrésztől az akna utáni szakaszt tágítottuk. Az évekkal ez előtti ütőszár kiszabadult. A bontás során kiderült, hogy jelenleg a levegő a Hármas akna felől mozog a végpont felé. A levegő minőségével nem volt probléma. A hármas akna létrája mögötti szakasz ugyanakkor instabilnak tűnik. Jó eséllyel megérné feltágítani az omlásveszély elhárítása végett.

2015. szeptember 26. (szombat)

(Trió délelőtti műszak)

Részvevők: Baranyi Robi, Bereczky Bence, Csépe Zoltán, Csuka József, Koroncz Péter

Elvégzett feladat:

A bontás helyszíne a hármas akna mögötti hasadék volt. A bontás során a végpont tágítása volt a fő cél, mellyel a későbbi előre haladás könnyítése volt a cél. Előre jutás ebben a műszakban nem történt.

2015. szeptember 26. (szombat)

(Trió délutáni műszak)

Részvevők: Baranyi Robi, Bartha Károly, Bereczky Bence, Csépe Zoltán, Csuka József, Koroncz Péter

Elvégzett feladat:

Három ponton dolgoztunk. Az agyagos ági kerülő ágba előre haladás nem történt. A műszak során itt járattágítás történt, így a műszak végére már kényelmes pozícióban lehet bontani. Kb. a társaság 40 percet volt ott (5 fő), de ennyi idő alatt elfogyott a friss levegő.

A hármas akna mögötti szakaszon a bontás során kb fél métert haladtunk, de azt teljes szelvényben. A huzat egyre erősebb. Megelhetősen hideg van. A belátható szakasz még kb 2,5 méter. A harmadik csapat a kis fülkétől tágitotta a járatot befelé meglehetősen hatékonyan.

2015. szeptember 26. (szombat)

(éjszakai délutáni műszak)

Résztevők: Bereczky Bence, Csépe Zoltán, Koroncz Péter, Tihanyi Keve, Tarnai Tamás

Elvégzett feladat:

A hármas akna mögötti szakaszon dolgozott a 4 fős csapat. Cs. Zoli és Bence a szűkületet szélesítették, Keve és K.Peti a végponton bontottak. A "Buborékot" feltelt vízzel, ami a műszak végére sártengerré változott. A műszak során Zoliék végigtágitották a járatot, a belógó nagy követ elbontották és a buborékból kitermelték a törmeléket. A végponton sikerült a bejutás, de cca. 4 m után mindkét irányba elvégződik a járat. Jobbra fel omladék tömedékeli el a járatot, valószínűsíthető, hogy a Rétes-terem omladékának a folytatása. Ennek bontása veszélyesnek lett ítélve. Az átjutási ponttól balra vízbefolyás tapasztalható, ami lehet egy oldalág is. Azonban idő és energia hiányában ezt már nem álltak neki bontani, azonban érdemes lenne a későbbiekben rászervezni egy műszakot. A kitermelt meddőanyag in situ deponálható.

Kutatási eredmények 2015-ben

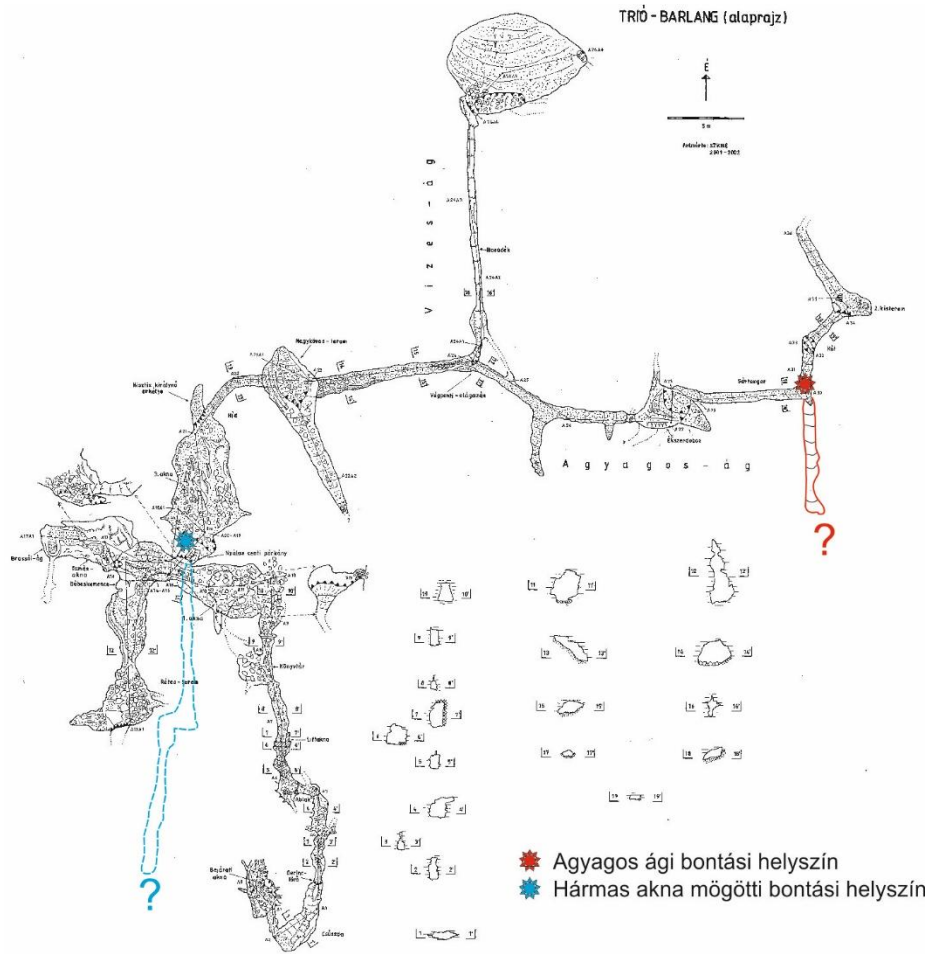
A 2015. év több szempontból is eredményesnek mondható az Egyesület kutatási tevékenységét illetően. Fontos megemlíteni, hogy 2015-ben több nagy létszámú, jó hangulatú kutatási alkalmat sikerült lebonyolítani, mely motiválta és növelte a kutatásban részvevő tagtársak arányát. A nagy létszám lehetővé tette, hogy a Trió-barlangban párhuzamosan több végponton is eredményeket érjünk el.

Feltáró barlangkutatásban az alábbi két ponton értünk el továbbjutást. Összefoglalva az 1. táblázatban.

- A Trió-barlangban az Agyagos ág kút feletti járatszakaszbontásával, **7 méterrel sikerült növelni a barlang hosszát** (3. ábra). A járat szelvénye a maga 70*90 cm-es méretével a környezetéhez képest jelentősnek mondható. A kitermelt üledék és a járat orientációja alapján a bontási helyszín potenciálisan az ismert járatszakasz kerülő járata lehet, mely jelenleg fel van töltődve üledékkel.
- Szintén a Trió-barlangban, a Hármas akna létrája mögött induló szűk hasadék tágításával szintén sikerült eredményt elérnünk. A járat meglétéről eddig is volt tudomása az Egyesületnek, ugyanakkor az eddigi kutatási koncepciók miatt nem tekintettük bontási helyszínnek. A 2015 évi kutatási alkalmak során az ismert szakaszt sikerült feltágítani közlekedhető méretűre, illetve sikerült benne előre haladni. **Az össz feltárás becsült hossza 23 méter** (3. ábra). A hasadék meglehetősen szűk, ugyanakkor a járat falai erősen erodáltak (4. ábra). A fekvő változó szemcseméretű üledék alkotja, nem ritkák a 10-20 cm átmérőjű homokkő kavicsok sem. Tekintve a járat irányát (D) és emelkedő mivoltát, ezek a homokkő kavicsok feltehetőleg nem az általunk ismert barlangszakaszokon át kerültek a helyükre, így feltételezésünk szerint a hasadék bontásával további járatszakaszokat ismerhetünk meg. Tovább erősíti ezt, hogy a járatban minden alkalommal friss levegő áramlott, illetve a járat vége felől állandó vízfolyás tapasztalható. Szerkezetileg megállapítható, hogy a most megismert járat a barlang egyik fő szerkezeti vonala mentén fekszik, mely további bizakodásra ad okot.

Trió Barlang		
	2014	2015
Hossz:	250 m	280 m
Mélység:	58 m	58 m
Vertikális kiterjedés:	58 m	58 m

1. táblázat. A 2015 évi bontási eredmények a Trió-barlangban

3. ábra. A 2015 évi bontási eredmények a Trió-barlangban (méretarányos, de nem pontos vázlatrajz)

4. ábra. A Hármas akna mögötti hasadék újonnan feltárt szakasza

Kutatási koncepciónk a 2016. évre

A 2016. évben, kapacitásainktól függően egyszerre szeretnénk tudományos és feltáró kutatásokat végezni a kutatási területen. Kutasainkat az elmúlt évekhez hasonlóan évi 4-6 alkalommal tervezzük 10-20 fő részvételével.

Feltáró kutatás:

Feltáró kutatásokat 2016-ban az alábbi barlangokban tervezünk:

Trió-barlang (4120-71):

- Folytatjuk a 2015. évben megkezdett végpontok bontását, tehát a Hármas akna mögötti hasadékot, illetve az Agyagos-ági kerülőjárat bontását tervezzük.

Vízfő-forrásbarlang (4120-03):

- Az Egyesület engedélyt kér az illetékes hivataltól a Vízfő-forrásbarlang hármas szifonjában való feltáró és dokumentációs célú barlangi bűvármerüléshez. Amennyiben az engedélykérelmünk pozitív elbírálásban részesül, 2016 során tervezzük a merülés lebonyolítását.

Dokumentáció:

- 2016-ban tervezzük a térkép elkészítését a Trió-barlangban 2015-ben feltárt közel 30 méter összhosszúságú barlangjáratról.
- 2016 első felében tervezzük a barlang Cápaszáj mögötti szakaszának a felmérést, digitális térképének elkészítését
- Amennyiben a Gilisztás-barlangban sikerül ismét elérni a már ismert végpontokat, akkor elsődleges feladatának tekintjük a járatszakasz pontos felmérését, térképezését.

Tudományos tevékenység

Trió-barlang (4120-71):

- Lehetőségeink szerint geológiai és geomorfológiai vizsgálatokat végzünk a Trió-barlangban, különös tekintettel a barlangi üledékek geokémiai viszonyaira.
- A Vízfő barlangban tervezünk végezni az 1451-4/2014 iktatószámú Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségi határozat alapján egy barlangi mikroklíma monitoring kiépítését is tervezzük.

*Kelt: Budapest 2015. December 18-án***Jó szerencsét!**Tarnai Tamás
kutatásvezető